

Ongekende allure, veel spektakel

Door Jacques J. d'Ancona

RECENSIE

SOLDAAT VAN ORANJE

Soldaat van Oranje ★★☆☆☆

Gebeurtenis musical 'Soldaat van Oranje' **Script** Edwin de Vries **Muziek** Tom Harriman **Liedteksten** Pamela Phillips Oland **Bewerking** Frans van Deursen **Regie** Theu Boermans **Spelcoach** Hans Kesting **Choreografie** Sarah Miles **Muzikale leiding** Björn Dobbelaere **Decor** Bernhard Hammer **Kostuums** Cuykens en Procee **Video ontwerp** Peter Wilms **Met** Matteo van der Grijn, Catherine ten Bruggencate, Loes Haverkort, Oren Schrijver, Tijn Docter, Boy Ooteman, Kes Blans, Jorrit Ruijs, Anne Lamsvelt, Margreet Boersbroek, Ad-Just Bouwman, Nico de Vries, vele anderen en orkest **Productenten** Fred Boot en Robin de Levita **Gezien** 30/10 Theaterhangaar, Valkenburg (Z.H.) **Publiek** 1100 (vol) **Nog te zien** aldaar, tot in lengte van dagen

Dat hadden we nog niet beleefd. Een musical over de legendarische verzetsstrijder Erik Hazelhoff Roelfzema op een bijzondere locatie: de daarvoor ontworpen theaterhangar op de voormalige militaire luchtvaartbasis Valkenburg, onder de rook van het idyllische Katwijk. Zomaar een 'ideetje' van Fred Boot (Groningen, 1965) die in het jaar 1993 over Times Square in New York wandelde. Hij bekeek de fascinerende musical billboards op Broadway en fantaseerde dat een historisch Nederlands verhaal er prima tussen zou passen. Jawel,

maar hoe. Gigantisch, 'bigger than life' is *Soldaat van Oranje* zeven jaar later gerealiseerd. Filmisch onderbouwd in een markant decor met een enscenering zoals in de bioscoop, gecombineerd met indrukwekkend beeldmateriaal. Daarnaast is er de soms beklemmende confrontatie van het publiek – op een draaiende tribune – met onstuimig zeewater, kille hoosbuien en huiveringwekkende liquidaties en bombardementen. Met monumentale videoprojecties ook, op rollende schermen en met een heuse Dakota die aan komt hobbelen om Koningin Wilhelmina in 1945 na het einde van de Tweede Wereldoorlog bij haar terugkeer uit Engeland op vaderlandse bodem af te zetten. Een productie van ongekende allure, met het gehalte van een avonturenroman, over een man die geen verzetsheld wilde zijn. Toen de Duitsers ons land onder de voet liepen, stelde hij eenvoudig vast dat in het leven van ieder mens momenten voorkomen waarop hij tot zichzelf zegt: "Dat kán niet." En dan doet hij iets.

Op 30 augustus 1939 begint het verhaal met als motto *Morgen is vandaag*. Een verhaal dat zo belangwekkend is, dat het verteld móét worden. Steeds weer, als vervolg op de befaamde film uit 1977. Het is, bedoeld of niet, het epos van een gewone jongen, een Leidse student, die zijn collega corpsballen in een manifest voorhield dat de vervolging van de Joden onaanvaardbaar was. Net zo onaanvaardbaar als de Duitse bezetting. Daarmee nam hij risico's, zette mensen voor het blok,

dwong anderen en zichzelf tot consequente en onomkeerbare, principiële keuzes. Tevens legde hij de angst en de lafhartigheid bloot van karakterloze sjoemelaars die zichzelf ontmaskeren in de personages van verraders en zwakke machtswellustelingen. Voor wie verder denkt zijn er het koningsdrama, de dilemma's en de positie van de oude Koningin in relatie tot de jonge Hazelhoff Roelfzema. Het heet dat ze een titel overwogen als *The rebel and the queen*. Te romantisch. *Soldaat van Oranje* blijft dichterbij. Dat is wat we willen horen en zien, al is het noodzakelijk kanttekeningen te plaatsen bij de uitvoering.

Lef kun je de producenten niet ontzeggen. Buiten het bestaande theatercircuit maken ze met kostbare risico's een musical die nieuw is, technisch ingewikkeld en anders. Bovendien is het hier geen gewoonte om, net als op Broadway, klein te beginnen. De voorstelling is te lang, en scheurt sporadisch emotie los. Het zou kunnen dat het daardoor komt dat weinig rollen

indruk maken als die van Catherine ten Bruggencate (Wilhelmina), Loes Haverkort (vriendin Charlotte) en Oren Schrijver (overloper Anton). In de titelrol is Matteo van der Grijn stevig. Niet meeslepend. Te vanzelfsprekend, alsof het hem overkomt. Bovendien vocaal onder de maat. Dit geldt voor diverse andere grote rollen, al kampen ze met de handicap dat de geluidsman hen niet boven de muziek uittilt en slordig met de zenders omgaat. Het is een bezwaar in een productie die als *musical* wordt gelanceerd. In es-

sentie gaat het daar wel om. Niet uitsluitend om de superieure, spectaculaire effecten van het vliegtuig en brullende motorfietsen.

▲ Een fragment uit de voorstelling. Foto: Joris van Bennekom

